

Безмаленко В. В.
студентка 2-го курсу
факультету прокуратури та слідства (кримінальної
юстиції) Національного університету «Одеська
юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ ТА НАСЛІДКІВ ЇЇ РОЗГолошення

Запорукою успіху в роботі кожного адвоката вважається встановлення повної довіри та відкритості між ним та клієнтом. Основою цьому слугує фундаментальний принцип дотримання адвокатської таємниці, яка руйнує виниклі у спілкуванні бар'єри.

Упершучергуслідзазначити, що саметлумачення поняття «адвокатська таємниця» закріплено у ч.1 ст.22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», де зазначається, що адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності [1].

В науковій літературі існує безліч думок вчених щодо визначення поняття «адвокатська таємниця» та його змісту. Так, С. М. Логінова вважає, що до адвокатської таємниці варто віднести відомості, які отримані адвокатом у процесі виконання професійних обов'язків, розголошення яких може завдати збитків фізичній чи юридичній особі (клієнту). Вона зазначає, що адвокатську таємницю слід розглядати у двох напрямках, а саме: як таємницю адвоката (зміст правових документів, суть консультацій, умови договору та роз'яснень, що складені адвокатом, відомості з матеріалів справи тощо), а також таємницю клієнта (факт та мотиви звернення, відомості про особисте життя тощо, що не можуть бути розголошені без дозволу клієнта).

«Таємниця клієнта є визначальною, оскільки, в широкому розумінні, і таємниця адвоката є таємницею клієнта», – зазначає

авторка [2]. Адвокатська таємниця, як правова категорія, на думку М. М. Погорецького, ґрунтується на широкому розумінні історії та філософії права, на принципах соціальної справедливості і законності. Вона не може бути обмежена суто професійною сферою. Адвокатська таємниця за своєю суттю наближається до службової таємниці, а за кількісними ознаками в окремих випадках набирає змісту особистої та державної таємниці, що, у свою чергу, вимагає нового наукового її визначення, яке б відповідало новій правовій доктрині [3].

Виходячи з вищезазначеного, спираючись на думки вчених, можна дійти до висновку, що поняття адвокатської таємниці є набагато ширшим, ніж здається на перший погляд. Воно включає в себе багато нюансів та аспектів, якими не варто нехтувати. Кожний підхід у тлумаченні змісту адвокатської таємниці має важливу роль у процесі дослідження даного поняття.

У юридичній літературі залишається дискусійним питання про те, чи відноситься інформація про сам факт звернення особи за юридичною допомогою до адвоката як адвокатська таємниця. Зокрема, О. Г. Яновська, розглядаючи у своїх працях поняття предмету адвокатської таємниці, також включає до його змісту факт звернення до адвоката, а також питання, з якими громадянин чи юридична особа зверталася до нього, суть консультацій, порад, роз'яснень та будь-яку іншу інформацію, що стосується юридичної допомоги» [4].

Якщо з поняттям професійної таємниці адвоката все більш менш зрозуміло, то слід звернути свою увагу на наслідки її недотримання, адже кожний проступок тягне за собою певну відповідальність, яка має чітко регулюватись чинним законодавством.

Так, згідно з ч.1 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Також у ч.2 цієї статті зазначається, що одним з дисциплінарних проступків адвоката є розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення [1].

Для того, щоб зрозуміти, які саме наслідки включає в себе притягнення до дисциплінарної відповідальності, треба ознайомитися з ч.1 ст.35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». В законі закріплено, що за вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень: 1) попередження; 2)

зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; 3) для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України [1]. Слід підкреслити, що за розголошення адвокатської таємниці на адвокатів накладають найбільш суворий вид стягнення – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю.

Таким чином, дослідивши думки вчених, проаналізувавши чинне законодавство України та інші джерела, можна дійти висновку, що сутність поняття адвокатської таємниці ґрунтується на принципах соціальної справедливості і законності, включає в себе широкий спектр розуміння, що дає змогу по різному трактувати його значення. До адвокатської таємниці відносяться відомості, які напряду пов'язані з фактом звернення особи за юридичною допомогою та його суті. Такі відомості можуть містити персональні дані особи, що звернулася за юридичною допомогою, зміст правових документів та консультацій, умови договору, роз'яснення щодо суті справи та взагалі всі відомості, які клієнт не бажає розголошувати. У свою чергу, розголошення адвокатської таємниці тягне за собою наслідки, які проявляються у вигляді дисциплінарної відповідальності адвоката.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>. (дата звернення 23.10.2022).
2. Логінова С. М. Адвокатська таємниця: теорія і практика : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.10; КНУ ім. Т. Шевченка. К., 2002. 19 с.
3. Погорецький М. М. Поняття кримінальних процесуальних гарантій адвокатської таємниці. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 4. С. 421–428.
4. Яновська О. Адвокатська таємниця як правова гарантія адвокатської діяльності: пропозиції до законодавства. *Право України*. 1997. № 2. С. 33–36.

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук,

доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та
адвокатури Національного університету «Одеська юридична
академія» **Свида Олексій Георгійович**